

схеми лісової сертифікації, а саме: *FSC (Forest Stewardship Council)* – сертифікація за системою незалежної міжнародної Лісової опікунської ради, заснованої в 1993 році в Мексиці за ініціативою впливових неурядових організацій "Грінпіс", "Друзі Землі", WWT. Ця система сертифікації охоплює головним чином ліси, що перебувають у суспільній власності або у власності підприємств лісового комплексу; *PEFC (Пан-європейська сертифікація лісів)* – за цією схемою здійснюється сертифікація непромислових лісів (екологічного й соціального призначення). Як і в деяких інших країнах (Великій Британії, Іспанії, Бельгії, Данії, Фінляндії та ін.), в Україні доцільно застосовувати поєднану схему сертифікації (*FSC+ PEFC*), оскільки в ній є і регіони, у яких більшість становлять ліси, що мають промислове значення, і регіони з лісами, що виконують переважно екологічні й соціальні функції.

Питанням гармонізації екологічного законодавства України з міжнародним правом, як бачимо, надається дедалі більше значення, і в цьому контексті хотілося б відзначити проведену 23 – 24 вересня 2010 року науково-практичну конференцію в Інституті держави і права імені В.М. Корецького НАН України за темою "Міжнародне право навколишнього середовища: стан та перспективи розвитку", де було поставлено питання про необхідність створення міжнародної екологічної конституції або міжнародного екологічного кодексу. А з огляду на те, що перед Україною стоїть завдання за десять років увійти в десятку найрозвиненіших країн світу, що у свою чергу неминуче приведе до інтенсивнішого використання природних ресурсів, адаптація вітчизняного законодавства до законодавства міжнародного в питаннях довкілля є запорукою більш ефективного вирішення природоохоронних проблем, що виникають у процесі загального та спеціального природокористування з боку юридичних і фізичних осіб.

УДК 347.775:347.73

П.А. Воробей
О.О. Тихонова

НЕЗАКОННЕ ВИКОРИСТАННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ І БАНКІВСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ

Розглядаються причини наявності колізій у сфері правової охорони комерційної та банківської таємниці.

Ключові слова: колізія, інформація, комерційна таємниця, банківська таємниця, злочин, кримінальна відповідальність.

Рассматриваются причины наличия коллизий в сфере правовой охраны коммерческой и банковской тайны.

Ключевые слова: коллизия, информация, коммерческая тайна, банковская тайна, преступление, условная ответственность.

The reasons of presence of collisions in sphere of a right protection of commercial and bank secret are investigated.

Key words: *a collision, the information, a trade secret, bank secret, a crime, a criminal liability.*

Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу (ст. 1, 17 Конституції). В Україні єдність економічного простору, можливість безперешкодного переміщення товарів і фінансових засобів, свобода економічної діяльності і підтримка конкуренції в теперішній час отримали необхідні правові гарантії. Визнаються і однаково охороняються приватна, державна, муніципальна та інші форми власності. Вільно використовувати власні здібності і майно для підприємницької чи іншої, не забороненої законом економічної діяльності, має право кожний дієздатний громадянин. Конституція України нормативно закріпила напрямок нашої країни на побудову держави з розвинутою економічною системою. Головну позицію займає правове забезпечення всіх життєво важливих економічних питань. Чітка урегульованість правом економічних питань виключає існування недобросовісних керівників підприємств, організацій, фірм і осіб, які займаються підприємницькою діяльністю, не дозволяє їм маніпулювати певними положеннями в своїх інтересах, для того, щоб знехтувати законними інтересами своїх партнерів і конкурентів. Коли мова йде про успішну економічну діяльність підприємства, фірми чи банка, взаємовигідне партнерство, добросовісну конкуренцію, неможливо не згадати про такі життєво важливі для господарюючого суб'єкта інститути, як комерційна і банківська таємниця. Ці інститути в гарантіях успішності займають один з верхніх рядків.

В колишньому СРСР на державному рівні відношення до комерційної таємниці довгий час було негативним і засновувалося на уявленні про неї як інструмент, який використовується для вчинення злочинів. До того ж правова природа комерційної таємниці така, що вона може виникнути і існувати лише в умовах ринкової економіки. У зв'язку з пануванням державної форми власності право повинно було регулювати відносини лише у сфері державної таємниці. Це мало негативні наслідки: відбувалося тотальне засекречування будь-яких відомостей, у тому числі комерційного характеру. Перебудова, яка проходила у СРСР з квітня 1985 року, викликала прискорений розвиток інформаційних процесів. Створення перших спільних з іноземними фірмами підприємств виявило прогалини у правовому регулюванні і захисті прав на комерційну таємницю. Почалася інтенсивна робота з приводу правового регулювання інституту комерційної таємниці. Вперше про комерційну таємницю і

право на її захист згадувалося у ст. 33 Закону СРСР "Про підприємства в СРСР" [1, С. 59-60].

У ст. 231 КК України 1965 р. передбачалася кримінальна відповідальність за умисні дії, спрямовані на отримання відомостей, що становлять комерційну таємницю, з метою розголошення чи іншого використання цих відомостей (комерційне шпигунство), а також за незаконне використання таких відомостей, якщо це спричинило істотну шкоду суб'єкту господарської діяльності.

У 2004 році ст.ст. 231 та 232 КК України було доповнено банківською таємницею. Отже, кримінальна відповідальність настає за незаконне збирання, використання та розголошення комерційної та банківської таємниці.

Суспільне небезпека даного злочину зумовлена тим, що будучи проявом недобросовісної конкуренції, спричиняє шкоду правам і законним інтересам суб'єктів господарювання як учасниками ринкових відносин, негативним чином впливає на науково-технічний прогрес і стабільність товарного обігу, позбавляє підприємців стимулювати вдосконалення форм і методів ведення своєї господарської діяльності.

Інститути комерційної і банківської таємниці сприяють поступальному розвитку сталих ринкових відносин і суспільства в цілому, захищають фінансові ресурси, вкладені у відповідні розробки і дослідження, забезпечують охорону комерційного успіху та пріоритетного становища на ринку, є вагомим чинником економічного благополуччя господарюючих суб'єктів. В сучасній господарській діяльності інформація, яка становить комерційну і банківську таємницю, відіграє не менш важливу роль, ніж інші матеріальні та нематеріальні ресурси суб'єктів господарювання. Відомо, що чимало корпорацій і фірм у світі своїм процвітанням і взагалі існуванням завдячують саме вмілому збереженню і захисту своїх комерційних секретів. Скажімо, на сьогоднішній день велика кількість технологічних секретів сконцентрована у фірмах, які виробляють елеронну техніку. Класичним прикладом, який ілюструє тезу про захист комерційної таємниці як передумову отримання максимального прибутку і конкурентоспроможності фірми, є рецепти напоїв корпорацій Coca-Cola і Pepsi-Cola, які протягом багатьох десятиліть зберігаються у таємниці і дозволяють їх власникам бути монополістами у цій галузі. Тут доречно нагадати висловлювання відомого політичного і державного діяча минулого століття У. Черчілля: "Хто володіє інформацією, той володіє світом".

Діючі нормативні акти, що регулюють різноманітні аспекти забезпечення режиму комерційної і банківської таємниці, прийняті з неоднаковими цілями і на різних етапах розвитку даного явища. Це і є основною причиною виникнення ряду колізій норм галузевого законодавства, а також явних прогалин в правовому забезпеченні розглядуваних інститутів. Але, безперечним в даній ситуації є те, що своїми діями законодавець намагався розв'язати важливу задачу встановлення для всіх суб'єктів

економічних відносин (фізичних і юридичних осіб, громадян, держави) оптимального балансу між приватними і публічними інтересами. Аналізуючи нормативно-правові акти діючого галузевого законодавства, враховуючи певні етапи його розвитку, можна зробити висновок, що вирішення вказаної проблеми – справа складна і трудомістка, що вимагає чітких теоретичних розробок, повного огляду практики застосування норм, які регламентують конфіденційність інформації, а також вивчення позитивного досвіду правових систем держав з розвинутою економікою.

Використана література:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Феміна, 1996. – 64 с.
2. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тюпогін та ін.; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2010. – 608 с.
3. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. У 2 т. – т. 2 / За заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – 3-тє вид. перероб. та доп. – К.: Алерта: КНТ: Центр учбової літератури. – 2009. – 624 с.
4. В.А. Северин. Правовая защищенность коммерчески ценной информации // Вестник МГУ. – М., 2001. – № 6. – С. 55-73.
5. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика. – К.: Юридична практика, 2003. – 923 с.
6. Ж. Берье. Промышленный шпионаж монография. К.: НПП "Норматив", 1993. – 134 с.
7. Э. Соловьев Коммерческая тайна и ее защита. – М.: Главбух, 1995. – 48 с.
8. Харламов С.О. Кримінальна відповідальність за незаконні дії з відомостями, що становлять комерційну або банківську таємницю: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Київ, 2007. – 20 с.

УДК 349.6

П.О. Геоздик

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЗМІСТУ І ФОРМИ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ПРАВІ

У цій статті досліджується взаємозв'язок між змістом і формою в екологічному праві. Аналізуючи думки різних учених, вітчизняне екологічне право і законодавство формулюється висновок про те, що екологічне право і законодавство співвідносяться між собою, як зміст і форма.

Ключові слова: зміст, форма, екологічне право.

В этой статье исследуется взаимосвязь между содержанием и формой в экологическом праве. Анализируя мнения различных ученых, отечественное экологическое право и законодательство формулируется вывод о том, что экологическое право и законодательство соотносятся между собой, как содержание и форма.

Ключевые слова: содержание, форма, экологическое право.